

Obrazložitev Akta o prispevkih za zagotavljanje podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom

Agencija za energijo (v nadaljevanju agencija) je na podlagi tretjega odstavka 17. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) in drugega odstavka 5. člena Uredbe o načinu določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 184/21, 84/22, 86/22, 112/22, 66/23, 73/23, 116/23, 44/24 in 71/24, v nadaljevanju uredba OVE) zadolžena za izdajo Akta o prispevkih za zagotavljanje podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom (v nadaljevanju akt o prispevkih OVE). Akt o prispevkih OVE določa vrednosti prispevkov za zagotavljanje podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom, ki jih plačujejo končni odjemalci električne energije in končni odjemalci trdnih, tekočih in plinastih fosilnih goriv ter daljinske toplote.

Agencija je pri pripravi akta o prispevkih OVE sledila spremembam uredbe OVE in na novo določila prispevek za končne odjemalce električne energije, medtem ko so bili prispevki za trdna in tekoča fosilna goriva, utekočinjen naftni in zemeljski plin ter daljinske toplote preverjeni v skladu z zahtevami uredbe OVE.

Prispevek za končne odjemalce električne energije se usklajuje z novimi kategorijami uporabniških skupin končnih odjemalcev električne energije in novo metodo določitve obračunske moči za končne odjemalce električne energije. Spremembe so potrebne zaradi usklajenosti z določbami, ki se na novo urejajo v Aktu o metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (Uradni list RS, št. 146/22, 161/22, 50/23, 71/23, 117/23, 5/24, 30/24 in 49/24), ki se začne uporabljati 1. oktobra 2024.

Akt o prispevkih OVE v delu, ki se nanaša na električno energijo, določa, da prispevek plačujejo končni odjemalci električne energije glede na obračunsko moč, ki za obračun prispevka pomeni:

- a) dogovorjeno obračunsko moč časovnega bloka 1 v višji sezoni ali časovnega bloka 2 v nižji sezoni za končne odjemalce električne energije, ki se jim evidentirajo 15-minutne meritve prevzete električne energije v skladu z metodologijo za obračunavanje omrežnine, oziroma
- b) obračunska moč, ki se v skladu z metodologijo za obračunavanje omrežnine uporablja za obračun omrežnine za končne odjemalce električne energije, ki se jim ne evidentirajo 15-minutne meritve prevzete električne energije.

V skladu z uredbo OVE je agencija določila vrednosti prispevkov na podlagi ocene potrebnega letnega obsega sredstev za zagotavljanje podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom, ki jo pripravi Center za podpore, in ocenjenih podatkov o porabi energentov (električne energije, trdnih in tekočih fosilnih goriv, utekočinjenega naftnega in zemeljskega plina, zemeljskega plina in drugih energetskih plinov iz omrežja ter daljinske toplote).

Dolgoročni časovni načrt za doseganje ciljev spodbujanja proizvodnje in rabe obnovljivih virov energije za naslednjih pet let v Sloveniji (DČN OVE)¹, ki ga je Vlada RS sprejela septembra 2022, v finančni projekciji za obdobje 2022 do 2026 za leto 2025 ocenjuje potrebna sredstva v višini 180 mio EUR. Iz načrta izhajajo ocenjena sredstva iz prispevka končnih odjemalcev električne energije, zemeljskega plina in drugih energetskih plinov iz omrežja in daljinske toplote ter daljinskega hlajenja v višini 120 mio EUR, iz prispevka končnih odjemalcev za rabo trdih in tekočih fosilnih goriv, utekočinjenega naftnega plina ter utekočinjenega zemeljskega plina 50 mio EUR in 10 mio EUR iz pokrivanja razlik pri prodaji električne energije iz naslova EKO bilančne skupine. Glede na navedeno je treba z določitvijo prispevka za končne odjemalce (električne energije, zemeljskega plina in drugih energetskih plinov iz omrežja, daljinske toplote ter daljinskega hlajenja, trdih in tekočih fosilnih goriv, utekočinjenega naftnega plina ter utekočinjenega zemeljskega plina) zagotoviti 170 mio EUR sredstev. Pri določitvi prispevka se zasleduje načelo ohranitve sedanje višine prispevka za posamezno skupino energentov.

Po podatkih Borzena, ki v okviru dejavnosti Centra za podpore zbira sredstva iz naslova prispevka, se za leto 2024 načrtuje okvirni priliv sredstev iz prispevka končnih odjemalcev električne energije (brez gospodinjskih odjemalcev, ob upoštevanju oprostitve plačevanja prispevka za gospodinjske odjemalce kot ukrep Vlade RS za obvladovanje energetske druginje, ki velja do konca leta 2024) v višini 100 mio EUR. Če ne bi veljala oprostitve plačevanja prispevka za gospodinjske odjemalce električne energije, bi sredstva iz prispevka gospodinjskih odjemalcev električne energije znašala cca 40 mio EUR.

Na podlagi predvidenega načrta porabe električne energije po novih uporabniških skupinah je agencija določila deleže porabe po posameznih uporabniških skupinah, kot je navedeno v tabeli 1.

Zap.št.	Uporabniška skupina	Načrt porabe električne energije (kWh) (za 2024)	Deleži porabe
1	Gospodinjski odjemalci, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	3.420.103.849	28,9%
2	Ostali odjem brez merjenja moči, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	983.786.852	8,3%
3	Ostali odjem s priključno močjo nad 43kW, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	1.211.377.719	10,2%
4	Odjemalci, priključeni na NN na zbiralnici NN v transformatorski postaji	514.691.765	4,3%
5	Odjemalci, priključeni na SN izvod nazivne napetosti 35, 20 in 10 kV	3.958.416.011	33,5%
6	Odjemalci, priključeni na SN na zbiralnici SN v razdelilno-transformatorski postaji	1.047.509.414	8,9%
7	Odjemalci, priključeni na VN izvod nazivne napetosti 400, 220 in 110 kV	696.412.628	5,9%
		11.832.298.238	100%

Tabela 1: Načrt porabe električne energije in deleži porabe

Deleži porabe električne energije so bili osnova za določitev ponderjev iz 6. člena uredbe OVE.

¹ <https://www.energetika-portal.si/nc/novica/n/dolgorocni-nacrt-za-doseganje-ciljev-spodbujanja-proizvodnje-in-rabe-ove-za-pet-let-v-sloveniji/>

S predlaganimi nominalnimi vrednostmi prispevka za končne odjemalce električne energije se načrtuje enak prihodek kot za leto 2024. Za določitev prispevka na kW obračunske moči so uporabljeni naslednji podatki o dogovorjenih močeh v časovnem bloku 1 in 2 za posamezno uporabniško skupino:

Zap.št.	Uporabniška skupina	Dogovorjene moči (kW/mesec)
1	Gospodinjski odjemalci, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	4.378.817
2	Ostali odjem brez merjenja moči, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	791.705
3	Ostali odjem s priključno močjo nad 43kW, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	548.552
4	Odjemalci, priključeni na NN na zbiralnici NN v transformatorski postaji	208.400
5	Odjemalci, priključeni na SN izvod nazivne napetosti 35, 20 in 10 kV	1.142.440
6	Odjemalci, priključeni na SN na zbiralnici SN v razdelilno-transformatorski postaji	234.911
7	Odjemalci, priključeni na VN izvod nazivne napetosti 400, 220 in 110 kV	232.726
		7.537.551

Tabela 2: Obračunske moči končnih odjemalcev električne energije za leto 2024

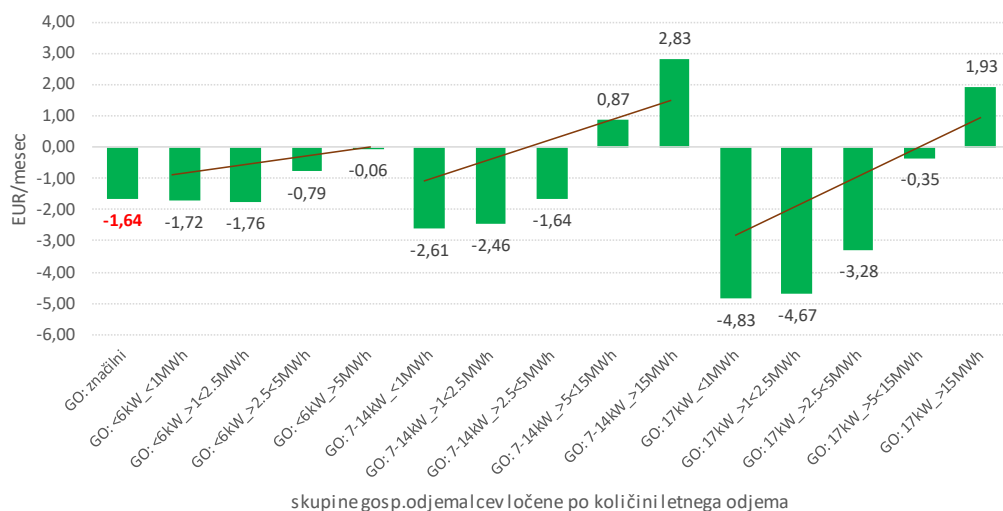
Povprečna vrednost prispevka na kW obračunske moči znaša 1,55886 EUR/kW in je določena kot kvocient potrebnih sredstev in vsote obračunskih moči. Ob upoštevanju ponderjev iz 6. člena uredbe OVE se določijo prispevki za posamezne uporabniške skupine, kot je prikazano v tabeli 3.

Zap.št.	Uporabniška skupina	Prispevek na mesec (EUR/kW)
1	Gospodinjski odjemalci, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	0,77562
2	Ostali odjem brez merjenja moči, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	1,23398
3	Ostali odjem s priključno močjo nad 43kW, priključeni na NN izvod nazivne napetosti 400/230 V	2,19296
4	Odjemalci, priključeni na NN na zbiralnici NN v transformatorski postaji	2,45255
5	Odjemalci, priključeni na SN izvod nazivne napetosti 35, 20 in 10 kV	3,44078
6	Odjemalci, priključeni na SN na zbiralnici SN v razdelilno-transformatorski postaji	4,42816
7	Odjemalci, priključeni na VN izvod nazivne napetosti 400, 220 in 110 kV	2,97160
		1,55886

Tabela 3: Mesečni prispevek za končne odjemalce električne energije

S spremembo uredbe OVE se je zmanjšalo število uporabniških skupin končnih odjemalcev električne energije s 17 na sedem uporabniških skupin, kar pomeni poenostavitev razvrščanja končnih odjemalcev glede na način priključitve na omrežje. S tem postaja finančna obremenitev končnih odjemalcev električne energije s

prispevkov ustrežnejša. Končnim odjemalcem električne energije, ki so uvrščeni med gospodinjski odjem, se bodo ob manjši porabi (in manjših obračunskih oz. dogovorjenih močeh) stroški prispevka v primerjavi z dosedanjo ureditvijo znižali, medtem ko bodo končni odjemalci električne energije, ki porabijo več električne energije, plačali višji prispevek. Gospodinjski odjemalci, ki sodijo v kategorijo značilnega odjemalca električne energije (med 2500 in 5000 kWh/leto), bodo po novem deležni znižanja stroška za prispevek za 1,64 EUR/mesec.

Slika 1: Spremembe pri obračunu prispevka za gospodinjske odjemalce električne energije

Za določitev prispevka trdnih in tekočih fosilnih goriv, utekočinjenega naftnega in zemeljskega plina ter daljinske toplote so se uporabili zadnji objavljeni letni podatki Statističnega urada Republike Slovenije o skupni porabi te energije na način, da se zagotovijo potrebna sredstva iz dolgoročnega načrta, ki ne bodo pobrana od končnih odjemalcev električne energije. Ker je bilo z zadnjo spremembo uredbe OVE določeno, da se prispevek ponovno plačuje za dizel, je bilo na podlagi izračunov ugotovljeno, da dosedanji prispevki zagotavljajo potrebno višino sredstev v višini cca. 33 mio EUR, zato lahko prispevki ostanejo nespremenjeni. Prispevek od porabe trdnih, tekočih in plinastih fosilnih goriv ter daljinske toplote na MWh dobavljene energije znaša 0,99045 EUR. Ta prispevek se uporablja za obračun prispevka za zemeljski plin in daljinsko toploto.

Prispevek na prodajno enoto fosilnih goriv, ki se ne prodajajo po enotah, izraženih v MWh, znašajo:

Energent	Prodajna enota	Prispevek v eurih na prodajno enoto energenta
ELKO	l	0,00990
Kurilno olje	kg	0,01092
Bencin	l	0,00911
Dizel	l	0,00990
Letalski bencin	l	0,00911
Kerozin	l	0,00913
Avtoplin – LPG	kg	0,01267
UNP	kg	0,01267
Premog, lignit, koks	kg	izračunajo dobavitelji

Tabela 4: Prispevek na prodajno enoto fosilnih goriv, ki se ne prodajajo po enotah, izraženih v MWh

Ker se prispevek za trdna in tekoča fosilna goriva, utekočinjen naftni in zemeljski plin ter daljinske toplote ne spreminja, ni sprememb finančnih učinkov na končne odjemalce teh energentov.

Agencija vsebino akta spreminja kot posledico že obravnavane spremembe uredbe OVE. Predlog akta je agencija objavila na svoji spletni strani skupaj z obrazložitvijo. Akt bo začel veljati 1. oktobra 2024, razen 1. točke preglednice iz 3. člena tega akta, ki začne veljati 1. januarja 2025, saj iz uredbe OVE izhaja oprostitev plačevanja prispevka za gospodinjske odjemalce do konca leta 2024.

V Mariboru, 13. septembra 2024